

27 שפיר ס"ל שעונה בטלה ולא יר"ח הפחותה
28 ממנה²⁰.

29 ולפ"ז נאמר, שפלוגת ר"י ור"נ – "לא תיתני
30 ענוה" או "לא תיתני יראת חטא" – תלוי במחלוקת
31 הנ"ל: ר"י דקאמר שיראת חטא בטלה ולא ענוה,
32 היינו משום דס"ל שיראת חטא גדולה מענוה; ור"נ
33 דקאמר שבטלה רק ענוה, ס"ל להיפך שענוה נעלית
34 יותר מיראת חטא.

35 אבל קשה לומר כן:

36 (א) אף שלא ראינו אינו ראי' – בכ"ז הרי לא
37 אשתמטתי' בשום מקום לומר שר"י ור"נ פליגי
38 בפלוגתא שכבר נחלקו בה קודמיהם – רפכ"י
39 וריב"ל.

40 (ב) מצינו שר"נ הי' מחסידיי בבב"ל²³ ור"י הי'
41 טיני²⁴ שהוא סדר הלימוד דבני מערבא²⁵ – ולפי
42 הנ"ל ה"ה בהיפך: רב יוסף דס"ל שרק יר"ח בטלה,
43 נקט בשיטת הבבלי, ורב נחמן דסבר שרק ענוה
44 בטלה – כהירושלמי²⁶!

45 מובן שאין הכרח לומר ששיטת לימודו של ר"י
46 (בהיותו סיני) היא לעולם לפי הירושלמי, ושיטת
47 ר"נ (מחסידיי בבל) – כולה לפי הבבלי (שהרי

1 תיתני ענוה דאיכא אנא, אמר לי' רב נחמן לתנא
2 לא תיתני' יראת חטא דאיכא אנא.
3 וצריך להבין:

4 (א) שניהם, ר"י ור"נ, היו בדור אחד¹⁶, ומסתבר
5 שכל אחד מהם הכיר במעלות של חברו [וכמו
6 שמצינו, שר"י אמר על ר"נ "דרשינהו להני קראי
7 כסיני"¹⁷, ור"נ קרא את ר"י בשם "סיני"¹⁸] וא"כ
8 למה נקט כ"א מהם מעלת עצמו בלבד, ולא אמרו
9 להתנא לא תיתני את כל הבכא של "בטלה ענוה
10 ויראת חטא" כי ישנן מעלות אלו בהם? ואם
11 במעלת עצמו מדבר – עאכו"כ שידבר ויפרסם
12 מעלת חברו.

13 (ב) מאחר שכ"א אמר "לא תיתני" דבטלה רק
14 לגבי מעלה אחת (ולא קאמר לא תתני כל הבכא
15 דמשמת רבי), מכלל שסברי שהשני' בטלה – יר"ח
16 לר"י וענוה לר"נ –

17 והלא שנינו בברייתא דרפכ"י¹⁹: "ענוה מביאה
18 לידי יראת חטא", והיינו שע"י ענוה באים למדה
19 יותר נעלית: יראת חטא, א"כ יקשה לר"נ איך
20 אפשר שהמעלה הפחותה (ענוה) בטלה (משמת
21 רבי) בה בשעה שהמעלה החשובה ממנה (יראת
22 חטא) לא בטלה²⁰?

23 ג. לכאורה הי' אפשר לתרץ שר"נ קאי בשיטת
24 ריב"ל²¹ שענוה גדולה מיראת חטא, ובשיטת
25 הירוש' שקלים שסתם (לפי גירסת התוס'²²)
26 ש"יראת חטא (קודמת ו) מביאה לידי ענוה", ולכן

16 וגם לדעת התוס' (גיטין ל, ב, ד"ה אנא לא צריכנא. ושו"ל)

דסתם ר"נ אינו ר"נ בר יצחק (כדעת רש"י שם) כ"א ר"נ בר יעקב,
הרי היו בדור אחד. ראה ב"ב נו, ב. יבמות סו, ב. גם י"ל דכאן
לכ"ע הוא רנב"י ע"פ שבת (קנו, ב). וכ"ה גרסת העץ יוסף (בע"י
סוף סוטה) – ר"נ בר יצחק. וראה עיון יעקב שם (וראה סדר
הדורות סדר תנאים ואמוראים ערך ר"נ בר יצחק).

לכאורה אפשר להוכיח דר"נ כאן הוא ר"נ בר יצחק מזה
שמקדים ר"י לר"נ (ור"נ בר יעקב הרי הי' זקן מר' יוסף), אבל
אינו מוכרח, כי י"ל, דאזיל בסדר המשנה משמת רבי בטלה ענוה
(ואח"כ) ויראת חטא.

קדושין כ, ב. ערכין ל, ב. וראה מהרש"ל קדושין שם,
שצ"ל ר"נ סתם. דאל"כ קשה לשיטת התוס' (המובאת בהערה
הקודמת).

18 עירובין ל, א (לגירסת מהרש"ל שם). מו"ק יב, א. והיינו
לדעת רש"י (ראה בהערה 16, וראה בהנסמן לקמן הערה 23)
שסתם ר"נ הוא ר"נ בר יצחק (משא"כ לדעת התוס'. וראה סדה"ד
סדר תנאים ואמוראים ערך רב נחמן).

19 ע"ז כ, ב. ובכמה נוסחאות היא גם במס' סוטה במשנה
או ברייתא (וראה מהרש"א ותויו"ט סוף מס' סוטה).

20 ראה עץ יוסף בעין יעקב סוף מס' סוטה.
21 ע"ז שם.

22 ע"ז שם, ד"ה ענוה. בירושלמי שלפנינו (שקלים פ"ג ה"ו)
ענוה מביאה לידי יראת חטא. וכן הובא ברי"ף ע"ז שם
מירושלמי. וראה רי"ף שם בגירסת גמ' שלנו א"ר פנחס בן יאיר
כו' יראת חטא מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי כו' ופליגי
דריב"ל דאמר ענוה גדולה מכולן.

23 פרש"י מגילה כח, ב. וראה פרש"י שם ד"ה הי צנא מלא
סיפרי (שאמר ר"נ): "אינו אלא כסל שמילאו ספרים ואין מבין
מה בתוכה. . . טעמי משנה כו". שמוזה שביטל ענין צנא מלא
סיפרי כו' משמע שלימודו (של ר"נ) הי' באופן "להבין טעמי
משנה כו' ולתמצא כו'" (ראה לקו"ש ח"ב ע' 122 ואילך
ובהערות שם שהו"ע החריפות ועוקר הרים) – שהוא אופן
הלימוד דתלמוד בבלי, ראה בהערה 25 ובהנסמן שם.

24 סוף מס' ברכות והוריות.
25 כמובן מזה דשלחו (מא"י) טיני עדיף (ברכות והוריות
שם). ובירושלמי (סוף הוריות) דסודרן קודם לפילפולן (ראה פני
משה ומראה הפנים שם. וראה פרש"י בסוף הוריות ד"ה טיני
עדיף "משנה וברייתות דסודרן לו כו"). וכנראה גם מזה שבבבלי
(הוריות שם) נשארה האיבע' (חריף ומקשה או מתון ומסיק)
בתיקו ולא קבלו מה דשלחו (מא"י) סיני עדיף (ראה הערה
בסה"מ תש"ח ע' 123). משא"כ בנוגע להירושלמי הרי שלחו
דסיני עדיף, ומסיק בירושלמי דסודרן קודם לפילפולן. ולהעיר
מפי' הר"ח (סנה' כד, א) לבמחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי.
וראה מקומות שבהערה 56.

26 ולגירסת הרי"ף (הובא לעיל הערה 22) מובן, כי ר"נ סובר
כהבבלי, ור"י – כהירושלמי.